

Büky Bélát elsősorban árnyjátékosként ismerik a bábművészet kedvelői, pedig játszott kesztyűs bábbal is. A népművészet szeretete hatja át alkotásait. Büky Arany János balladái is színpadra állította, árnyjátékként elkészítette többek között a Cantata Profanát és a Kőműves Kelemt.

1941. március 17-én nyitotta meg kapuit a Podmaniczky utca 8. szám alatt a Nemzeti Bábszínház. A Rév István által alapított bábszínház nyitóelőadása a Toldi volt. Ezt a produkciót négy év alatt 756-szor játszották. Rév István színháza gyermekeknek és felnőtteknek is játszott, így repertoárja műfaj tekintetében igen változatos volt. A gyermekek számára magyar népmesék kerültek színre. A felnőtteknek opera-előadásokat is tartott. Például Haydn A patikus című művét, valamint Pergolesi Az úrhatnám szolgáló című operájának bábos változatát is bemutatta a

kicsi teátrum. De a bábszínház műsorán szerepeltek a polgári drámairodalom divatos szerzői – Vaszary János, Vaszary Gábor, Harsányi Zsolt – művei is. Nagy sikere volt az Istvánka című mesejátéknak, amelyet Rév István írt Szép Ernő Az egyszerű királyfi című műve alapján. Százharminc néző fért be a bábszínházba, melynek színpadnyílása mindössze 2 méter széles és 1 m magas volt. Rév István ezermester volt, önerőből hozta létre a színházat, minden állami támogatás nélkül. Ez volt az első hivatásos bábszínházunk, ami azt jelenti, hogy a színészek fizetést kaptak. Rév István készítette a bábokat, s ő maga tanította meg bábozni színészeit. Rév mindössze 20 bábót faragott, és minden darabban, akár polgári környezetben játszódó darab volt, akár népmese vagy opera, ugyanazok a figurák játszottak. Rév felesége parókat és ruhát cserélt a bábokon, s ezzel átalakultak egy

másik figurává. Rév István különleges technikát szabadalmaztatott, a kesztyűs bábót kombinálta a mechanizált botbábbal, a figura szeme és szája is mozgott, feje pedig 360 fokos fordulat megtételére is képes volt.

Arról, hogyan zajlott a játék Rév István bábszínházában, az 1943-ban forgatott Kallotaszegi Madonna című film rövidke jelene alapján nyerhetünk képet (Rendező: Rodrigez Endre). A film főszereplői beülnek a bábszínházba, ahol éppen egy romantikus báb jelenetet játszanak. Ez a film, illetve kiemelten az említett részlet, megtalálható nálunk DVD-n. A bábos vonatkozású eseményekről, bábelőadásokról DVD-felvételeink vannak, amelyeket az intézet vetítőtermében meg lehet tekinteni.

**Lejegyezte:
Kárpáti Imre**

KÖNYVISMERTETÉS

Galántai Csaba:

A Vitéz László Színházról a Nemzeti Bábjátékig

Magyar bábművészeti antológia

Az antológia a XX. század első felének magyar bábművészetével és bábjátásával foglalkozó írásokból ad közre válogatást. A kötet három fő részből áll:

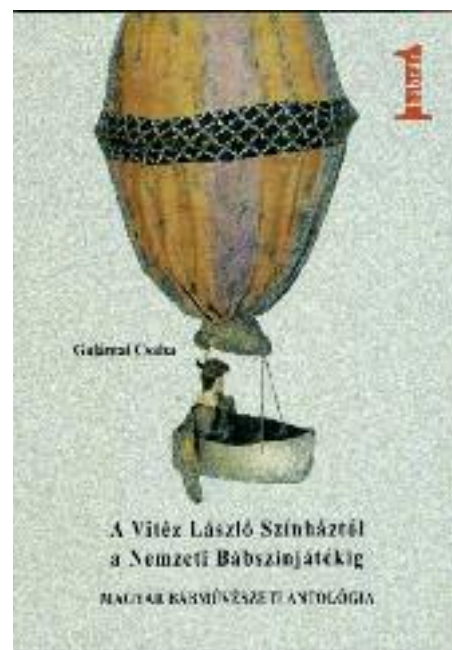
Az első rész cikkek, tanulmányok, színházi esszék gyűjteménye. Magyar írók, költők, újságírók színházi szakemberek és bábművészek írásait olvashatjuk ebben a fejezetben. Olyan híres, ismert szakemberek, mint Hevesi Sándor, Németh Antal, Balázs Béla, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Szép Ernő, Orbók Lóránd, Blattner Géza, Büky Béla, Rév István és mások írnak a kor bábművészetéről. A szövegek nagy része a korabeli sajtóban jelent meg. Megtaláljuk a könyvben Blattner Géza „Billentyűs rendszerű marionettjeim története” című írását, amely az OSZMI Bábgyűjtemény Kézirattár első közlése. Lényegében egy báb szerkezeti leírása, amelynek alapján egy másolatot készített az intézet.

Az elmúlt évtizedekben nem született olyan szöveggyűjtemény, amely átfogó képet adott volna arról, hogy írónk, kép-

zőművészeink és bábos szakembereink, hogyan gondolkodtak a bábművészetéről. A könyv az első művészi bábszínház megszületése, és az első hivatalos bábszínház megszűnése között eltelt három és fél évtized írásait tartalmazza. Orbók Lóránd 1910-ben Vitéz László Színház néven hozta létre az első művészi bábszínházat Magyarországon. 1941. március 17-én nyitott meg a Rév István által alapított Nemzeti Bábjáték az első hivatásos magyar bábszínház, amely a háború után nem működhetett tovább.

A kötet második részében hat bábjáték található, amelyeket a bábszínházról különbözőképpen gondolkodó és különböző bábtechnikákat alkalmazó bábművészek állítottak színpadra. E bábjátékcsoport bemutatja a korszak bábjáték-irodalmának sokszínűségét.

A kötet harmadik részét az 1930-ban megjelent, kétkötetes, Németh Antal által szerkesztett Színészeti lexikon bábtörténeti szócikkei alkotják. A tárgyalt időszakban jelentős elméleti szakkönyv nem született, ezért a Színészeti lexikonban szereplő 70 bábos vonat-

kozású szócikk lett összeszerkesztve ebben a könyvben. A szócikkek kitérnek a különböző nemzetek bábos hagyományaira, különböző bábtechnikákra, vásári és bábszínházi formákra, és az egyéb bábjátékkal rokon tevékenységekre is.

A kötetet időrendi táblázat a szerzők bábos kapcsolatainak ismertetése, forrásjegyzék és névmutató teszi teljessé.

Megjelent: a Báltár 1. számú köteteként. Válogatta, szerkesztette, jegyzetekkel ellátta és az előszót írta: Galántai Csaba. Kiadta: Az Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet 2012. 302 oldal. Ára 2300 Ft.

Kárpáti Imre

STAGE Technology for Performing Arts

Hungarian Society for Theatre Technology

4 KNOWLEDGE - EXPERIENCE - COMMUNITY - CREATION (by Béla Szente)**Agora Project – Csabagyöngye Cultural Center**

5 PEARL OF BÉKÉSCSABA – AGORA PROJECT (by Csaba István Belanka)
Csabagyöngye Cultural Center, a complex cultural and educational facility was constructed with a budget of more than 2 billion forints. A concert hall for 410 persons, a multifunctional space for 800–1100 visitors, and numerous well-equipped rooms allow performing manifold cultural activity.

7 THE ARCHITECTURAL CONCEPT (by Tamás Fajzi)

11 THE CONSTRUCTION (by Antal Bujdosó)

12 ACOUSTICAL SOLUTIONS (by András Kotschy)

14 ABOUT STAGE TECHNOLOGY (by Lőrinc Strack)

16 THE REALIZED STAGE EQUIPMENT (by Gábor Fűzy)

17 AUDIO-VISUAL SYSTEMS (by István Bogár)

19 STAGE LIGHTING SYSTEMS (by Attila Jerzsa)

News from Hungary

20 RECONSTRUCTION OF ERKEL THEATRE LAUNCHED (by Miklós Borsa)

20 THEATRE FOR SIGHT-IMPAIRED PEOPLE

21 AGORA CONFERENCE (Szabó–Jilek Iván)

22 THEATRE TALES (by Klára Dobos)

Fire Protection

23 WORTHY TO KNOW ABOUT WARNING FIRE ALARM (by István Leidingner)

Revitalization

24 A PLACE HOUSING EVERYBODY: ÁTRIUM FILM – THEATRE (by Eszter Götz)
One of the oldest cinemas of Buda has been reopened. The space in the protected monument obtained a new role: as a theatre, cinema and community space, it becomes the meeting point for local citizens. How to set reasonable limits for taking up functions?

Hungarian Theatre Prize 2012

26 THE HUNGARIAN THEATRE PRIZES HAVE BEEN AWARDED

27 THE STAGE MANAGER (by Imre Kárpáti)

Stage Lighting

29 LED SOURCE LIGHTING IN THEATRICAL PRODUCTION (by Dr. Joel E. Rubin)
The well-known American stage lighting expert discusses the expected trends of LED source lightings based on his experience. Article originally was published in Theatre Design & Technology, Vol. 48 No. 4 (Fall 2012).

33 LIVING CONCERT LIGHTING OR LIGHTING A LIVE CONCERT (by Péter Kiss)
Practice of advanced programming of show lighting.

Stage Design

37 OLD-TIME STORIES IN MODERN SCENERIES (by Mikita Gábor)
A selection of exciting scenery solutions in theatre performances in Nyíregyháza, Debrecen and Miskolc.

Technology of Projection

39 STAGE DESIGN OF DANCE PERFORMANCE ZORBA (by Tibor Vidos)
Scenery for the performance of the Ballet Company of Győr was created by 3D video mapping – for the first time in Hungary.

Stage Technology

44 STAGE CURTAIN SYSTEMS (by Matthias Stelzl)

Technological Novelties

48 NEW MA LIGHTING ETHERNET DEVICES

48 DOES FUTURE BELONG TO LED? (by Attila Jerzsa)

Daily Practice

50 APPLYING SMARTPHONES AND TABLETS (by Márton Joós)
Devices of our every-day life can be used in the field of sound and visual technology, too.

Sound Technology

52 GETTING READY FOR THE THOUSANDTH! (by Gábor Hajdú)
The *Jungle Book* in the Pesti Theatre approaches to the thousandth performance. Sound technology of this performance has undergone a great development from the beginning.

Critique

56 “LOOK AT BRAINS OF CARPENTERS” (by Ottó Simon)
Subjective, long-standing observations about difficulties, occurs in cultural centers hosting a theatre guest performance.

Exhibition

60 EXHIBITION ON HISTORY OF PUPPETS (by Imre Kárpáti)
Talking to Dr.Csaba Galántai theatre historian, in the Hungarian Theatre Museum and Institute.

New books

61 GALÁNTAI: FROM VITÉZ LÁSZLÓ THEATRE TO NATIONAL PUPPET SHOW (by Imre Kárpáti)
An anthology of Hungarian puppet arts.

HIRDETŐINK

Beár Bt.....	22. o.
Bosch Rexroth Kft.	2. o.
Chromasound Kft.	32. o.
Chromasound Kft.	58. o.
Colossal Kft.	42. o.
Elimex Kft.	23. o.
INTERTON Kft.	63. o.
Gerriets Handel GmbH.	46. o.

LISYS Fényrendszer zRt.	63. o.
Luminis Kft.	51. o.
Katus Art Bt.	26. o.
Pelyhe & Társa Kft.	48. o.
Roland East Europe Kft.	56. o.
Strabag–Hartmann.	64. o.
Színpad- és Emelőgéptechnika Kft.	59. o.

Az innovatív amerikaiit keresse a Lisys-nél...

COLORADO ZOOM CW TOUR

LISYS FÉNYRENDSZER Zrt.
LISYS LIGHTING SYSTEMS PLC

CHAUVET PROFESSIONAL

LISYS Fényrendszer Zrt.
1134 Budapest, Kassák Lajos u. 81.
Tel.: + 36 (1) 359-9841
Fax: +36 (1) 359-0360
www.lisys.hu

Interton Eszközök Rendszer

KERESKEDELEM **RENDSZERINTEGRÁCIÓ** **IVS**

KERESKEDELEM **RENDSZERINTEGRÁCIÓ** **IVS VONALSUGÁRZÓK**

WEBES FELÜLETÜNK ÚJ FORMÁBAN ÉS KIBŐVÜLT TARTALOMMAL.
www.Interton.hu

CSABAGYÖNGYE KULTURÁLIS KÖZPONT

AGÓRA TÍPUSÚ KÖZÖSSÉGI- ÉS RENDEZVÉNYCENTRUM ÉPÍTÉSE BÉKÉSCSABÁN

MEGTSZELŐ FELADAT VOLT SZÁMUNKRA, HOGY RÉSZT VEHETTÜNK A CSABAGYÖNGYE KULTURÁLIS KÖZPONT KIVITELEZÉSI MUNKÁIBAN.

START 2010 Konzorcium

A STRABAG-MML KFT a hazai építőipari piac egyik legjelentősebb résztvevője. Társaságunk a magasépítőipari létesítmények teljeskörű megvalósításával foglalkozik fővállalkozásban és generálkivitelezésben. A legmagasabb szintű szakmai hozzáértés és kiemelkedő belső infrastruktúra teszi lehetővé számunkra, hogy megbízóink igényeinek gazdaságosan, gyorsan és rugalmasan eleget tegyünk.

STRABAG

STRABAG-MML Kft
Tel. 1-372-8102 Fax: 1-209-0766
www.strabag.hu

A HARTMANN KFT 1991 óta működik az építőipar területén. A cég fő profilja a magas- és mélyépítési munkák generálkivitelezése, valamint a műemlékek restaurálása.

HARTMANN

HARTMANN Építőipari
Szolgáltató és Kereskedelmi Kft
5600 Békéscsaba, Berényi út 73.